

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК ТА ПРАВА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ**

Затверджено на засіданні кафедри історії та археології
завідувач кафедри С.І. Пачев
протокол № 1 від 02.09.2024 р.

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Актуальні проблеми євроінтеграції України <i>вибірковий</i>
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) доктор філософії
Рівень вищої освіти	032 Історія та археологія
Назва освітньої програми	Історія та археологія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2025-2026/ 3-й рік навчання, непарний
Викладач	Гудзь Віктор Васильович доктор історичних наук, професор
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/gudz-viktor-vasilovich/ https://orcid.org/0000-0001-5756-1683 https://www.webofscience.com/wos/author/record/46700310 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=58879436600
Контактний тел.	0673266430 онлайн-консультації у робочий час: через систему центру освітніх дистанційних технологій, WhatsApp, e-mail

E-mail:	gudzviktor@mspu.edu.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5041
Консультації	<p><i>Очні консультації:</i> щочетверга, згідно графіку роботи кафедри історії та археології.</p> <p><i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.</p>

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Актуальні проблеми євроінтеграції України» є невід’ємним складником системи підготовки викладачів історії за освітньо-кваліфікаційним рівнем «доктор філософії» і є необхідною складовою вивчення таких нормативних дисциплін: «Новітня історія України», «Новітня історія Західної Європи та Америки», «Історія слов’янських народів». Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення розвиток у взаємозв’язку економічної, соціальної, політичної, правової, культурної сфер розвитку та трансформації європейської спільноти та України.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми євроінтеграції України» є надбання студентами знань про головні закономірності розвитку країн Європи у добу новітнього часу і їх місце у всесвітньо-історичному процесі, типові тенденції у розвитку євроінтеграції, про історичний поступ України на шляху євроінтеграції, його особливості, проблеми і перспективи.

Завданнями курсу є засвоєння необхідних для майбутнього спеціаліста обсягу й рівня знань, щодо основних проблем й закономірних процесів з історії країн Європейської Співдружності та України у новітній час.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі історії, археології та інших історичних дисциплін; володіння методологією наукової та науково-педагогічної діяльності, проведення самостійного наукового дослідження у сфері своєї професійно-наукової діяльності, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5. Знання відповідних стандартів для проведення наукової та педагогічної діяльності.

ЗК 6. Здатність використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях в усній та письмовій формі.

ЗК 8. Здатність працювати та орієнтуватися у сучасному міжнародному науковому просторі.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 4. Знання можливостей та основних напрямів наукової співпраці у сфері історичної науки;

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 4. Знання всього комплексу наукової термінології за фахом своєї історичної освіти.

ПРН 5. Знання теоретичних і практичних проблем сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю.

ПРН 7. Розуміння основних напрямків розвитку сучасної системи вищої освіти;

ПРН 9. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у своїй науковій діяльності, організації та проведенні навчальних занять, управлінні науковими проектами тощо;

ПРН 12. Здатність професійної орієнтації у політичних подіях та основних напрямках історичного розвитку світової та вітчизняної історії.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

здатність розв'язувати проблеми

управління часом

адаптивність

винахідливість

відкритість до критики

комунікативні навички

емоційний інтелект

клієнтоорієнтованість

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Здоровий спосіб життя

Якісна освіта

Гендерна рівність

Зменшення нерівності

Подолання соціальних бар'єрів

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота	всього (годин, кредитів)
Кількість годин	16	14	90	120 – 4 кр.
Кількість годин заочна форма				

Підсумковий контроль – залік

6. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Політика освітнього компонента передбачає проведення лекційних та практичних занять. Набуття громадянської компетентності відбувається через навчання на трьох рівнях: засвоєння знань («навчання про»), розвиток розуміння і ставлень («навчання для розвитку розуміння та ставлень»), здобуття практичного досвіду («навчання через досвід»). В процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти виконують практико-орієнтовані завдання, активно приймають участь в обговоренні дискусійних питань, вирішують індивідуально та у групі ситуативні завдання. Впродовж вивчення курсу здобувачі вищої освіти отримують практичні рекомендації щодо поєднання методологічних принципів, взаємозв'язку традиційних підходів і новітніх розробок в історичних дослідженнях. Під час занять вітається активне залучення студентів до обговорення тем, виконання практико-орієнтованих завдань, що сприяють глибокому розумінню процесів становлення сучасної європейської цивілізації. Створюється творчий простір для розвитку аналітичних навичок та критичного мислення, що допомагає студентам працювати з історичними джерелами, аналізувати ключові події та тенденції європейської історії. Дотримується студентоцентрований підхід, який передбачає індивідуальну підтримку та мотивацію для самостійних досліджень. Оцінювання студентів базується на їхній пізнавальній активності, глибині розуміння матеріалу, креативності підходів до аналізу історичних процесів, а також участі в дискусіях та групових проектах. Практичні завдання, спрямовані на порівняння та аналіз європейських цивілізаційних процесів, надаються наприкінці кожного заняття і також публікуються на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій. При виконанні завдань студенти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності. Роботи мають бути оригінальними дослідженнями або міркуваннями, з чіткими посиланнями на використані джерела. Відсутність джерел, списування (включно з використанням мобільних пристроїв), фабрикація джерел або втручання в роботу інших студентів вважаються проявами академічної недоброчесності. У разі виявлення плагіату робота не зараховується, і студент повинен повторно виконати завдання. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестувань. Здобувачі освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP), з більш детальною інформацією можна ознайомитися за посиланням: <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>. Крім того, студенти мають право на визнання результатів неформальної освіти, отриманих поза межами курсу, що регулюється внутрішніми положеннями університету. Освітній процес під час військового стану здійснюється в синхронно-асинхронному форматі із суворим дотриманням безпекових норм, зокрема під час повітряних тривог.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин								Рекомендована література	
	Денна форма				Заочна форма					
	л.	п.	с.р.	всього	л.	пр.	с.р.	всього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Частина 1. Поняття, зміст та основні тенденції європейської інтеграції		6	46	60						
Тема 1. Феномен Європейського Союзу та основні концепти його дослідження	2	2	10	14						1-8
Тема 2. Форми інтеграції ЄС: історія, сутність та концептуальне оформлення	2	2	12	16						1-8
Тема 3. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції	2	2	12	16						1-8
Тема 4. Європейський Союз та формування нового світового порядку	2		12	14						1-8
Частина 2. Європейська ідентичність України в контексті формування нового світового порядку	8	6	44	60						
Тема 5. Європейська ідентичність України	2	2	10	14						1-8
Тема 6. Поглиблення євроінтеграції та його наслідки для України	2	2	10	14						1-8
Тема 7. Правові основи та історичні етапи євроінтеграції України	2	2	12	16						1-8
Тема 8. Сучасний стан і перспективи євроінтеграції України	2	2	12	16						1-8
Усього годин	16	14	90	120						

8. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЧАСТИНА 1. ПОНЯТТЯ, ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Тема 1.1. Феномен Європейського Союзу та основні концепти його дослідження

Європеїзація: визначення і маркерні риси.

Історичні основи і механізми європеїзації.

Основні підходи до вивчення європейської інтеграції.

Три позиції аналізу європейської інтеграції.

Основні концепти дослідження Європейського Союзу.

Політична європейська інтеграція: стратегія та доктрини.

Тема 2.2. Форми інтеграції ЄС: історія, сутність та концептуальне оформлення

Історія формування Євросоюзу.

Політико-правові підвалини ЄС та принципи ухвалення рішень.

Критерії вступу до ЄС.

Організаційні особливості влаштування Європейського Союзу.

Економічні засади євроінтеграції.

Місце і роль ЄС в світовій економіці.

Інструменти ЄС вирішення сецесійних конфліктів.

Феномен спільних гуманітарних політик Європейського Союзу.

Тема 3.3. Основні тенденції сучасної європейської інтеграції

Внутрішня політика ЄС та проблеми міграції.

Дві тенденції сучасних євроінтеграційних процесів.

Феномен наднаціональності.

Інструменти та механізми обмеження наднаціональності.

Розширення європейської інтеграції: програма підготовки країн-кандидатів до вступу в ЄС, інструменти.

Європейська політика сусідства: цілі, інструменти та обмеження.

Тема 4. Європейський Союз та формування нового світового порядку

Євросоюз як суб'єкт міжнародних відносин.

Міжнародна політика Євросоюзу.

Ю.Габермас про феномен “розколотого Заходу”.

Особливості європейської стратегічної культури.

Спільна зовнішня і безпекова політика ЄС: етапи становлення та основні цілі.

Концептуальні підходи до формування Спільної зовнішньої і безпекової політики ЄС.

Стратегія ЄС стосовно США і Росії: завдання та труднощі вироблення.

Місце України в стратегії Євросоюзу.

Позиція країн ЄС щодо рашистської війни в Україні.

ЧАСТИНА 2. ЄВРОПЕЙСЬКА ІДЕНТИЧНІСТЬ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОВОГО ПОРЯДКУ

Тема 5. Розширення євроінтеграції та європейська ідентичність України

Європейська ідентичність: характерні риси, критерії та підходи до конструювання.

Публічність як засіб формування демократичної ідентичності ЄС.

Концепція “відповідальності за Іншого”.

Феномен переобрамленого націоналізму в країнах Центральної та Східної Європи.

Демократична ідентичність України і Європейського Союзу та способи її моделювання.

Християнські ідентичності ЄС і України.

Тема 6. Поглиблення євроінтеграції та його наслідки для України

Розширення ЄС у XXI ст.

Міждержавні суперечності у Європейському Союзі.

Проблема суверенітету країн-членів Європейського Союзу.

Актуальні теми розбудови демократії у країнах – кандидатах у ЄС.

Шляхи подолання “викривлення” демократії в європейських країнах та Україні.

Вимоги ЄС до України щодо правової системи і боротьби з корупцією.

Тема 7. Європейський Союз, Україна та формування нового світового порядку

Ю.Габермас про феномен “розколотого Заходу”.

Особливості європейської стратегічної культури.

Спільна зовнішня і безпекова політика ЄС: етапи становлення та основні цілі.

Концептуальні підходи до формування Спільної зовнішньої і безпекової політики ЄС.

Стратегія ЄС стосовно США і Росії: завдання та труднощі вироблення.

Місце України в стратегії Євросоюзу.

Підтримка України з боку ЄС і НАТО у війні з рашистськими окупантами.

Тема 8. Сучасний стан і перспективи євроінтеграції України

Євроінтеграція як головний зовнішньополітичний пріоритет України.

Стратегічні правові документи євроінтеграції України.

Етапи євроінтеграції України.

Саміти Україна-ЄС у у XXI ст.

Східне партнерство і Україна.

Платформи для співпраці на державному та регіональному рівні.

Розвиток інфраструктури та євроінтеграція.

Дорожня карта Україна – ЄС та стан її виконання у 2020-х роках.

9. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Практико-орієнтоване завдання: створити схему яка відображує складові елементи, представленої в червні 2016 р. Глобальної стратегії ЄС
2	Практико-орієнтоване завдання: написати есе на тему: «Переваги і виклики євроінтеграції для нових країн»
3	Практико-орієнтоване завдання: підготувати презентацію «Європейська політика сусідства і Україна»

Докладний опис завдань для самостійної роботи представлений на сайті ЦОДТ.

1. Практико-орієнтоване завдання: створити таблицю яка відображує укладання правової бази відносин між Україною і ЄС:

- 1). Зібрати інформацію з підручників, монографій, Інтернет-ресурсів та використати набуті знання.
- 2). Вибрати формат таблиці або схеми (Excel, Word або Google Sheets).
- 3). Підготувати короткий звіт або презентацію, в якій узагальнити результати роботи, застосувавши таблицю.

2. Практико-орієнтоване завдання: написати есе на тему: «Військово-політична допомога ЄС у війні з Росією як визнання спільних безпекових завдань».

- 2). На основі зібраних матеріалів скласти детальний план есе, визначивши ключові розділи (вступ, основні ідеї, висновок) та підпункти для кожного розділу.
- 3). Написати есе, спираючись на план, який було складено, включаючи всі важливі деталі та аргументи стосовно допомоги ЄС у розгромі агресора і спільних заходів безпеки.
- 4). Після написання провести редагування для покращення стилю, граматики та логіки викладу.

3. Практико-орієнтоване завдання: підготувати презентацію «Здобутки України на шляху євроінтеграції в останнє десятиріччя»:

- 1). Зібрати і дослідити літературу та інтернет матеріали з теми євроінтеграції України
- 2). З'ясувати причини затримки процесу євроінтеграції України та з'ясувати факти його прискорення в останні роки

- 3). На основі зібраної інформації скласти план презентації, визначивши основні слайди, їх основний зміст.
- 4) Створити слайди на основі підготовленого плану, використовуючи візуальні елементи (графіки, діаграми, зображення, світлини) для покращення сприйняття інформації.
- 5) Провести репетицію презентації, звертаючи увагу на час, синхронність та чіткість викладу матеріалу.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Зародження та розвиток ідей європейської єдності
2. Європейська ідентичність
3. Теоретичні моделі європейської інтеграції
4. Створення Європейського Економічного Союзу
5. Інституціональна основа європейської інтеграції
6. Початок розбудови зовнішньої політики України
7. (1990 – 1993 рр.).
8. Активізація європейського вектору співробітництва:
9. Угода про партнерство і співробітництво (УПС),
10. Стратегія і Програма євроінтеграції України
11. Інституційне забезпечення інтеграції, Закон про програму адаптації
12. законодавства.
13. Україна в Європейській політиці сусідства.
14. Підготовка Угоди про асоціацію України з ЄС до 2014 р.
15. Українська криза 2013-2014 рр. та вплив ЄС на її врегулювання.
16. Прийняття Угоди про асоціацію України з ЄС та її зміст
17. Механізм імплементації Угоди про асоціацію.
18. Саміти Україна–ЄС у XXI ст.
19. Розширення ЄС у XXI столітті: нові умови та наслідки.
20. Конституційний проект ЄС та причини його поразки.
21. Європейська політика сусідства.
22. Східне партнерство – польсько-шведська ініціатива для України: результати і перспективи.
23. Україна в умовах глобалізації: контекст євроатлантичної цивілізаційної спільноти .
24. Суб'єктність України в духовно-культурному вимірі євроатлантичного вектора: християнський гуманізм .

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Види контролю: поточний, періодичний, підсумковий (семестровий).

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

- усний;
- письмовий (періодичний контроль (контрольні роботи));
- тестовий контроль;
- практична перевірка під час семінарських занять;
- контроль виконання завдань самостійної роботи (реферати, есе, презентації, творчі проекти тощо);
- підсумковий (семестровий) – екзамен.

Періодичний контроль складається з чотирьох контрольних робіт (перший та другий періодичний контроль у VII і VIII семестрі). Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання.

Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на три розгорнуті питання з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (під час семінарських занять), контролю виконання завдань самостійної роботи (есе, презентації, творчі проекти), періодичного контролю періодична контрольна робота, екзамену. За результатами суми двох періодичних контрольних робіт, оцінки за поточний контроль та екзаменаційної оцінки виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

Загальна система оцінювання курсу здійснюється згідно з Положенням про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького №34/01-05 від 28. 10.2019 р.

Критерії оцінювання поточного контролю на семінарських заняттях (усне, письмове опитування):

«5» – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі

розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«4» – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

«3» – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

«2» – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.

Критерії оцінювання періодичного контролю

Контрольна робота включає тестові завдання та відповіді на два розгорнуті питання. Максимальна кількість балів – 30.

Десять тестових завдань по 1 балу – 10 балів.

Два розгорнуті питання по 10 балів.

Розгорнуті відповіді на 2 завдання оцінюються за 10-бальною шкалою.

10-9 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможній мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу.

8-7 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми, але ще не зовсім правильно може використати знання на практиці. Має незначні помилки у викладі матеріалу.

6-5 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал; не дає вичерпної відповіді на контенті питання.

4-3 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні.

1-2 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі, допускаючи при цьому суттєві неточності.

0 балів: відповідь відсутня

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль з дисципліни «Нова та новітня історія країн Азії та Африки» відбувається у формі екзамену. Екзаменаційний білет включає тестові завдання та відповіді на три розгорнуті питання. Максимальна кількість балів 100.

Тестові завдання 10 тестів по 1 балу. Розгорнуті відповіді на два завдання оцінюються за 30-бальною шкалою.

25-30 балів: здобувач дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми. Спроможній мислити нестандартно, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.

19-24 балів: здобувач правильно і майже в достатньому обсязі дав відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з предмета, показав розуміння теми. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації.

13-18 бали: здобувач недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово сприймає його зміст, не завжди може самостійно проаналізувати запропонований матеріал. Не здатен виділяти суттєві ознаки вивченого.

7-12 бали: здобувач допускає суттєві помилки у викладі матеріалу, порушує логіку відповіді, відтворює матеріал на елементарному рівні. Допускає багато суттєвих помилок у викладенні матеріалу.

1-6 балів: здобувач не зміг викласти зміст питання, погано орієнтується в матеріалі. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого.

0 балів: відповідь відсутня.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артёмов И. В. Проблемы и перспективы вхождения Украины в Европейский Союз. – Ужгород: Ліра, 2007. –

384 с.

2. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. – К.: КМА, 2006.– 102 с.
3. Вовканич І. Досвід країн Центральної та Південно-східної Європи на шляху інтеграції в Євросоюз і НАТО // Актуальні аспекти реалізації євроінтеграційних прагнень України: Збірник наук. праць. – Ужгород, 2008. – С. 44–56.
4. Гудзь М.В., Гудзь П.В. Загальний курс європеїстики. Донецьк: Юго-Восток, 2006.
5. Концепт «Європа» : Навчальний посібник / Ващенко А.В., Гаврилов В.М., Дятлов В.О., Казимір В.А., Кеда М.К., Коваленко О.О., Соломенна Т.В. – Чернігів : Десна Поліграф, 2018. – 296 с.
6. Копійка В. В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна. – К.: Юридична думка, 2005. – 445 с.
7. Корнієвський О. А. Україна в системі взаємовідносин світових геополітичних сил (США-ЄС-РФ) // Україна в системі міжнародної безпеки: Монографія. – К.: Фоліант, 2009. – С. 103 – 112
8. Пирожков С. І., Хамітов Н. В. Цивілізаційна суб'єктність України: від потенцій до нового світогляду і буття людини Київ, НВП «Видавництво “Наукова думка” НАН України», 2020. 255 с.
9. Україна на шляху до європейської інтеграції: економічна безпека, переваги вибору / За ред. В. М. Нижника. – Хмельницький: ХНУ, 2008. – 307 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бжезінський З. Велика шахівниця. – Львів: Лілея-НВ, 2000. – 236 с.
2. Гончаренко, Н. І. Інтеграційний вектор України: гравітаційна модель зовнішньої торгівлі країн Європейського Союзу та України. Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 1. – С. 78–84.
3. Зленко А. М. Зовнішня політика України: від романтизму до прагматизму. – К.: Преса України, 2001. – 370 с.
4. Калина, М. Євроінтеграційна політика України в контексті необхідності досягнення відповідності копенгагенським критеріям Європейського Союзу. Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2005. – № 1. – С. 346–352.
5. Кудряченко А. І. Європейський вибір України: досягнення, виклики та перспективи // Віче. – 2009. – № 16 (серпень). – С. 2–4.
6. Мовчан В. М. Вплив приєднання до СОТ на умови конкуренції українських виробників з фірмами країн-членів ЄС // Євроінтеграційний курс України: формування нових умов для підприємництва: Матеріали Круглого столу. – К.,

2008. – С. 14 – 24.

7. Науменко, С. В. Стратегія забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України за умов інтеграції до Європейського Союзу / С. В. Науменко // Регіональна економіка. – 2007. – № 4. – С. 26–33.
8. Онищенко, В. П. Україна у координатах Європейського Союзу / В. П. Онищенко // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – № 3. – С. 5–14.
9. Пилипенко Ю. І. Фактори технологічного відставання національної економіки України // Європейський вектор економічного розвитку: Збірник наук. праць. Вип. 1 (6). – Дніпропетровськ, 2009. – С. 141–145.
10. Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2002 році». – К.: Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України, 2003. – 478 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. Гемі Дорота, Вонгровська Марія, Журавські Вель, Граєвські Пшемислав. Доповідь євроатлантичної асоціації «Україна ближче до Заходу» з передмовою Голови ЄАА Броніслава Коморовського. – [http:// www.seango.org/seango/publikacje/ raport%5Bukr%5D.doc](http://www.seango.org/seango/publikacje/raport%5Bukr%5D.doc)
2. Дорожня карта Східного партнерства (2012-2013) // Робочий документ: двосторонній вимір (Документ у форматі PDF) / <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/publication/content/63294.htm>
3. Жаліло Я. А. Євроінтеграційні перспективи України: від декларацій – до дій // Стратегічні пріоритети, №3(12), 2009 р. – С.129-135. / <http://www.niss.od.ua/p/300.pdf>
4. Імплементация Європейської політики сусідства у 2011: Звіт про прогрес - Україна (15.05.2012) / Робочий документ Високого Представника ЄС та Європейської Комісії (Документ у форматі PDF) / <http://www.ukraine-eu.mfa.gov.ua/eu/ua/publication/content/63297.htm>
5. Світова політика - [http:// www.globalpolicy.org/resource/](http://www.globalpolicy.org/resource/)
6. Соколов Віктор. Євроінтеграційні прагнення України: досягнення та перспективи // <http://www.viche.info/journal/2288/>
7. Стратегія інтеграції України до Європейського Союзу. Затверджена Указом президента України від 11 червня 1998 року N 615/98 / <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/615/98>